

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ В ОСВІТІ

Погребняк Маргарита,
старший викладач
Бердянський державний педагогічний університет

Закора Наталя
учитель вищої категорії, старший учитель
Бердянський ЗЗСО № 13

Уявлення про використання інтернет-мережі, як загальної освітньої платформи, на сьогоднішній день є широко розповсюдженим, адже події останніх років у всьому світі змусили людство знаходити нові рішення та підлаштовувати роботу та освіту під онлайн режим.

Додатки освітнього середовища Google for education сьогодні використовуються в Україні на базі практично кожного освітнього закладу на загальному та персональному рівні. Google надає значну кількість переваг та зручних функцій для роботи на освітньому плацдармі, але, спираючись на інтернет-середовище, яке є найбільш уживаним серед молоді старшого шкільного віку, варто звернути увагу на соціальні інтернет-мережі, як є одними з найдоречніших для використання в освіті з урахування зацікавленості та залучення здобувачів освіти в них.

Спираючись на дослідження Pew Research Center станом на 2022 рік лідируючими соціальними мережами серед підлітків від 13 до 17 років є Instagram (62%), TikTok (67%) та YouTube (95%). Водночас така популярна ще донедавна соціальна мережа як Facebook стрімко втрачає своє місце в переліку вжитку серед молоді (2014 р. – 71%; 2022 р. – 32%) [3].

Використання соціальних інтернет-мереж має беззаперечний ряд переваг, які роблять їх зручними та цікавими для використання. Розглянемо переваги на прикладі соціальної інтернет-мережі Instagram.

1. Технологія миттєвих повідомлень. Сьогодні здебільшого ми використовуємо соціальні інтернет-мережі та месенджери саме з метою швидкого та зручного зв'язку. Завдяки цьому створюється зручне спілкування між вчителем та учнями, здійснюється розвиток інформаційно-комунікаційної та комунікативної компетентностей здобувачів освіти за рахунок можливості створення чат-кімнат та групових відеочатів класу в режимі реального часу.

2. Коментування. Коментування надає можливість створення обговорення на місці, сприяє розвитку навичок формулювання та висловлення думок, налагоджує контакт з однокласниками та вчителем.

3. Інтерактивні додатки. Серед Instagram публікацій типу stories є можливість додавати різноманітні інтерактивні елементи, наприклад: опитування, посилання, вікторини, додаткові сторінки, музичний супровід, тестування, зворотній відлік та інше. Вони роблять перегляд інформації на сторінці

цікавішим та допомагають проводити контроль знань у невимушеній ігровій формі.

4. **Різноманітність форми представлення матеріалу.** Instagram дозволяє створювати різні формати публікацій, що допомагає урізноманітнити матеріал та підвищити зацікавленість учнів. Серед цих форматів:

- **Допис** – викладення інформації за допомогою фотографій чи короткої анімації, що можна супроводжувати текстом. Такі публікації залишаються у стрічці користувача. Їх можна архівувати, приховувати, закріплювати чи готувати з відкладеною публікацією.

- **Розповідь (stories)** – це коротка публікація фото або відеоматеріалу завдовжки до 1 хвилини, яка зберігається у вигляді актуального матеріалу користувача лише протягом 24 годин.

- **Актуальне (highlights)** – це розповіді, які користувач може закріпити на сторінці. Таким чином вони стануть доступні до перегляду у подальшому, а не лише 24 години. Також зручно, що користувач може створювати декілька категорій актуального. Це допоможе розподілити матеріал за темами або класами.

- **Reels** – це відеоматеріал до 2 хвилин або довше (у такому випадку буде завантажуватися у вигляді двох або більше частин). Під самим відео можливо додавати текстовий супровід. Зручно для викладення будь-якого матеріалу.

- **Наживо** – це режим прямого ефіру в режимі реального часу. За необхідності усім користувачам, які підписані на сторінку, приходитиме сповіщення про початок прямої трансляції, де є можливість викладення матеріалу в усній формі або проводити інтерактивне спілкування з учнями, де вони зможуть спілкуватися та задавати питання у текстовому форматі.

5. **Підвищення зацікавленості у навчанні.** За рахунок того, що соціальні інтернет-мережі сьогодні є одними з основних платформ для спілкування та відпочинку молоді (адже початково основною функцією соціальної мережі є розважити людину), то навчання через їхнє використання стане невимушеним та сприйматиметься значно легше, ніж через спеціалізовані освітні програми.

Варто розуміти, що вчитель, який використовує соціальну інтернет-мережу в освітніх цілях, як платформу для роботи, для своїх учнів одразу стає блогером. Тому задля ефективної роботи з соціальною інтернет-мережею необхідно розуміти правила побудови блогу:

По-перше, жоден блог не буде ефективним, якщо у ньому не оновлюватиметься інформація. Отже, якісна та систематична наповнюваність сторінки – це головний критерій успіху для підвищення мотивації та зацікавленості учнів.

По-друге, оскільки людина швидко втомлюється від повторюваної однотипної візуальної інформації, то варто робити викладення матеріалу максимально різноманітним. Принаймні одна з чотирьох публікацій має містити розважальний характер, аби не виснажувати увагу користувачів.

По-третє, важливо пам'ятати, що Instagram сьогодні – це поле особистісних брендів. Тобто, для почату необхідно створити обліковий запис та запросити

учнів доєднатися до сторінки для подальшої роботи. Але якщо на плацдармі соціальної інтернет-мережі не буде створено особистісного бренду, то досягнення бажаного рівня зацікавленості учнями у навчанні унеможлиблюється. Принцип існування соціальної-інтернет мережі побудований на зацікавленості користувачами у слідкуванні за іншими користувачами. Людина через екрани цифрових пристроїв бажає побачити доброзичливе ставлення та цікаві матеріали не вчителя, а у першу чергу людини. Тому доречно іноді публікувати дописи або розповіді з повсякдення. Наприклад, можливо поділитися враженням від походу до театру, рецептом приготування улюбленої страви, спортивним тренуванням, прогулянкою в парку, подорожжю, хобі чи будь-чим іншим. Коли користувачу цікаво слідкувати за вчителем, як за особистістю, то він буде зі значною уважністю ставитися до того, про що розповідає у блозі вчитель у ролі експерта.

Попри беззаперечні переваги використання соціальних інтернет-мереж в освіті, звичайно, є ряд недоліків, на які варто звернути увагу перед початком роботи.

1. Ризики збереження особистої інформації. Перед початком роботи не лише з використанням соціальних інтернет-мереж, а з будь-якими інтернет-платформами, з учнями доцільно проводити бесіди з цифрової безпеки, обговорювати поняття приватної та публічної інформації, аби при веденні особистих сторінок вони не втрачали приватності.

2. Ризик кібербулінгу. Розповсюджена проблема серед підлітків під час спілкування онлайн. Для запобігання цього доречно створювати облікові записи в соціальних інтернет-мережах з налаштуванням приватності сторінки користувача, аби перегляд сторінки був доступний лише тим, кому користувач надасть дозвіл для слідкування.

3. Ризик розвитку залежної поведінки. Спираючись на результати соціологічного дослідження «Health behaviour school-aged children» при підтримці UNICEF в Україні станом на 2017 рік стало відомо, що кожен четвертий підліток віком 10–17 років за останній рік регулярно розумів, що не міг думати ні про що, крім моменту, коли буде можливість знову користуватися соціальними мережами. За отриманими результатами, після проведення вимірювання рівня залежності від соціальних мереж, частка залежних від них підлітків становить 12,6% [1]. Для корегування та запобігання розвитку залежної поведінки варто обумовлювати час, який може бути допустимим при користуванні соціальними інтернет-мережами та створення дозвілля без використання цифрових приладів.

Отже, використання соціальних інтернет-мереж в освіті підвищують рівень зацікавленості та мотивації учнів, розвивають компетентності, які необхідні людині для самореалізації в сучасному суспільстві. Соціальні інтернет-мережі – це повсякденне середовище інтернет-спілкування молоді, що робить навчання з їх використанням невимушеним та цікавим. Попри значну кількість переваг та зручного функціоналу, використання соціальних інтернет-мереж має

й ризику, про запобігання яких варто знати перед початком їхнього використання.

Список літератури:

1. Балакірева О.М., Бондар Т.В. Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді: за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді»: моногр.; ЮНІСЕФ, ГО «Укр. ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка». Київ: Поліграфічний центр «Фоліант», 2019. 127 с. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/921/file/Social%20conditionality%20and%20indicators%20of%20adolescent%20and%20youth%20health%20in%20Ukraine.pdf> (дата звернення: 15.04.2023).

2. Jeffrey P. Carpenter, Scott A. Morrison, Madeline Craft, Michalene Lee. How and why are educators using Instagram? *Teaching and Teacher Education*. Elon, NC, USA. Том 96. 2020. 14 с. URL: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103149> (дата звернення: 15.04.2023).

3. Vogels E.A., Gelles-Watnick R., Massarat N. Teens, social media & technology 2022. Pew Research Center. 30 с. URL: https://www.pewresearch.org/internet/wp-content/uploads/sites/9/2022/08/PI_2022.08.10_Teens-and-Tech_FINAL.pdf (дата звернення: 15.04.2023).